

Gäller för: Verksamhet Urologi

Innehållsansvar: Johan Rubenson, (johru2), Överläkare

Granskad av: Henrik Kjölhede, (henkj2), Sektionschef

Godkänd av: Ali Khatami, (alikh), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-03-17

Giltig till: 2028-03-06

Öppen radikal prostatektomi med eventuell lymfkörtelutrymning

Syfte

Informationen är framtagen för att säkerställa en säker vård och ge ett strukturerat arbetssätt för omhändertagande av patienter pre- och postoperativt.

Arbetsbeskrivning

Indikation:

Lokaliserad prostatacancer där det inte är lämpligt att använda laparoskopisk (robotassisterad) operationsmetod, t.ex. efter tidigare större bukkirurgi med risk för adherenser.

Preoperativa förberedelser:

- Rutinprover och blodgruppering.
- Bastest + 1 BK.
- MRB-odling enligt lokala rutiner (Vårdhygien).
- Vikt och längd.
- EKG på alla patienter över 60 år samt de med känd hjärtsjukdom.
- Information av sjukgymnast angående knipövningar, bäckenbottenträning och mobilisering.
- Stödstrumpor provas ut och tas på i samband med premedicinering.

- Ordination analgetika för postoperativ behandling enligt ordinationsmall i Melior.
- Ordination av ev trombosprofylax (endast vid lymfkörtelutrymning eller ökad trombosrisk): Fragmin med start 6 timmar postoperativt (2500E), därefter en gång dagligen (5000E). Patienten ska ta dessa i 4 veckor efter operation. Vid lymfkörtelutrymning ska patienten ha Fragmin ovanför diafragma för att minska risken för lymfläckage i buken. Operatör ansvarar för att pröva indikation för trombosprofylax.
- Fasta från kl. 24.00.
- Duscha med tvål och vatten
- Laxering med 2 st Dulcolax dagen före operationen.

Preoperativ patientinformation:

- Görs i narkos.
- Operationstid cirka 2 timmar.
- Ligger på den postoperativa avdelningen några timmar efter operationen.
- Information om VAS.
- Får KAD som ska sitta i cirka 10 dagar efter operationen, för att anastomoserna ska läka.
- Får ibland ett dränage för att dränera eventuellt urin-/lymfläckage.
- Mobilisering på kvällen post op.
- Stödstrumpor ska sitta på dygnet runt i en månad postoperativt.
- Får äta och dricka vid ankomst till avdelningen om han inte mår illa.
- Förväntad vårdtid cirka två dygn.
- Fragmininstruktioner vb muntligt och skriftligt.
- Urinläckage efter KAD-dragningen kan förekomma.

Operation:

Nedre medellinjesnitt. Urinröret delas först nedanför prostatan efter att man delat och sytt över dorsala venkomplexet (som leder blod från penis). Därefter löses prostatan från rektum och urinblåsan varefter prostatan tas bort. Uretra sys sedan ihop med blåsan över en kateter för dränage av urinblåsan.

Postoperativ omvårdnad:

- KAD Operationsdagen: Spola var fjärde timme samt vid behov med 50 ml NaCl (för att säkerställa att det inte blir koagler). Därefter spolning vid behov. KAD ska vara fixerad uppåt med tejp. Det är mycket viktigt att KAD fungerar!
- Ev. dränage: dränaget skall tömmas och mätas operationsdagen kl. 21:00. Därefter töms dränaget på morgonen. Mängden dränagevätska under natten är avgörande för om dränaget kan dras. Dränaget kortas och dras enligt ordination.
- Blodprover: Hb och NEWS tas kl. 06.00 på morgonen efter operation.
- Urinmätning: Dygnsmätning operationsdygnet och första dagen postoperativt.
- Avföring: Det kan ta några dagar innan magen kommer igång. Inte nödvändigt att patienten haft avföring innan hemgång, dock ska gaser ha gått.
- Kost: Får äta och dricka vid ankomst till avdelningen om han inte mår illa
- Hud: operationsförband byts vid behov.
- Smärtbehandling: Vid Morfin-spinal (rutin) görs kontroller enligt smärtprotokoll, annars enligt särskild ordination. Använd VAS-skalan!
- Trombosprofylax: kontrollera att stödstrumpor sitter på. Om Fragmin är ordinerat låt patienten öva på Fragmininjektion på kvällen.

Att tänka på vid hemgång:

- Vid lymfkörtelutrymning eller riskfaktorer (beslut av operatör) ska patienten ha Fragmin 4 veckor postoperativt (dos 5000 E, ges ovanför diafragma). Kontrollera att patienten kan ge sig själv Fragminsprutan. Sprutorna skickas med patienten hem.
- Kontrollera att patienten fått den bokade tiden för KAD-dragning och borttagning av agraffer på urologmottagningen. Kommer på SMS till patienten direkt via 1177, alternativt finns i journalen.
- Ge patienten visitkort till prostatacancermottagningen.
- Ge patienten informationsbladet ”Råd till patienter efter radikal prostatektomi”.

- Ge patienten instruktion om KAD-skötsel i hemmet.
- Skicka med ”prostektomi-kit”
- Informera om att stödstrumporna ska sitta på dygnet runt en månad postoperativt. Stödstrumporna kan tas av kortare stunder. Skicka med ett par extra stödstrumpor som patienten har att byta med.
- Informera patienten att förbandet kan sitta i fem dagar, därefter ska patienten ta bort det för inspektion. Sedan kan patienten sätta på ett vanligt plåster vid behov.
- Informera patienten att han ska höra av sig till urologmottagningen om det uppstår problem med KAD dagtid, övrig tid ska patienten söka akut. Första dygnet kan patienten ringa direkt till avdelningen.
- Sjukskrivning 3–4 veckor.
- Återbesök till läkare efter ca 6–8 veckor.
- Potensstörningar kan förekomma efter operationen.

Prostatektomi-kitet innehåller:

- 2 pkt Tena for men level 1
- 1 st kort tömbar urinuppsamlingspåse
- 14 st långa icke tömbara urinuppsamlingspåsar
- 1 st benfix (blå)
- 2 st Flexi-Trak
- 6 st Tegaderm pad (5x7 cm)

Ansvar

All vårdpersonal på avdelning 17/30 ska arbeta utefter denna rutin. Vårdenhetschefen ansvarar för att rutinen blir känd och finns.

Uppföljning, utvärdering och revision

Teamsjuksköterska inom verksamhet Urologi ansvarar för uppföljning/revision av innehållet i rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Urologi

Innehållsansvar: Johan Rubenson, (johru2), Överläkare

Granskad av: Henrik Kjölhede, (henkj2), Sektionschef

Godkänd av: Ali Khatami, (alikh), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9803-2137832294-146

Version: 6.0

Giltig från: 2026-03-17

Giltig till: 2028-03-06